ਮਧਿਆ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਟੇਟ

ਬਨਾਮ

ਐਮ/ਐਸ ਸੇਵ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ & ਓਆਰਐਸ.

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 8571)\

ਨਵੰਬਰ 18, 2022

[ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ ਅਤੇ

ਪਾਮਿਦੀਘੰਟਮ ਸ੍ਰੀ ਨਰਸਿੰਘਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਮਧਿਆਂਤਰਣ – ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਅਵਾਰਡ – ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੇ ਮੇਸਨਰੀ ਡੈਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਫਲ ਬੋਲੀਦਾਤਾ ਸੀ – ਕੰਮ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਖਾਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ – ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਖਾਣ (ਮਾਹਪੁਰ ਖਾਣ) ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ – ਜਾਂਚ ਉਪਰੰਤ, ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ – ਸ਼ਰਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਲਾਗਤ ਵੱਲੋਂ ਰੁ. 5,51,03,040/- ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ – ਦਾਵਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ – ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ – ਫੈਸਲਾ: ਇੱਕ ਠੇਕਾ ਧਾਰਾ ਜੋ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਦਧ□ਤ ਦਰਾਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਵੇ ਲਈ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਣਾਯਕ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਭਵਿੱਖ ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਵਧਾਈ ਨੂੰ ਪਰਮਿਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਲਾਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਠੇਕਾ: ਸਰਕਾਰੀ ਠੇਕੇ – ਠੇਕੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦੇ ਜਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ – ਭਾਵੇਂ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਹੋਵੇ, ਠੇਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਵਿਵੇਕ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ, ਠੇਕਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸਪਸ਼ਟ

ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ – ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਬੱਧਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਜਦੋਂ

ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਅਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਕਰਨਾ ਜੋ ਸਰਾਸਰ ਅਨੁਬੰਧ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਵਧੇਰੇ ਦਾਵੇ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀ ਧਾਰਾ 3.11(ਏ) ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਦਾ ਦਾਵਾ ਤਬ ਤੱਕ ਮਨੋਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਅਨੁਬੰਧ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦਾਵਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੰਮ ਦੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ, ਨਿਰੀਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਰੇਤ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਨੁਬੰਧ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਖੱਡ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੂਜੇ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਗਿਆ ਧਾਰਾ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਦਾ ਦਾਵਾ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18]

2. ਇੱਕ ਅਨੁਬੰਧਕ ਧਾਰਾ ਜੋ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਦਧ□ਤ ਦਰਾਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ ਭਵਿੱਖ ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਵਧੇਰੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਵਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਨੁਬੰਧਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਅਨੁਬੰਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤੀ ਸੱਚੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਅਨੁਬੰਧ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਅਨੁਬੰਧ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਅਨੁਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਧੇਰੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 22]

3. ਐਗਜਿਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਧਾਰਾ 3.11(ਏ) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਧੇਰੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 3.11 (ਏ) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ ਐਗਜਿਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਕੋਲ ਵਧੇਰੇ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਐਗਜਿਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਬੰਧ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਗਜਿਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਿਰਫ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਦਾ ਦਾਵਾ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ।

4 ਕਿਸੇ ਕਰਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਕਰਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਰਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਵੇ, ਕਰਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਵਿਵੇਕ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਕਰਾਰਾਤਮਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਰਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਬੱਧਬੱਧ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਰਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੇ।

5 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਅਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਗਏ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਵਾਧੇ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਧੇ ਲਈ ਦਲੀਲ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਇਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8571 ਦਾ 2022।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗ੍ਵਾਲਿਅਰ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 03.05.2019 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸੁਧਾਰ ਨੰਬਰ 04 ਦਾ 2009।

ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਅਭਿਨਵ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸੰਨੀ ਚੌਧਰੀ, ਮਾਧਵ ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਡਾ. ਮੇਨਕਾ ਗੁਰੁਸਵਾਮੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋ., ਡੀ. ਭਰਤ ਕੁਮਾਰ, ਅਮਨ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਯਸ਼ ਐਸ. ਵਿਜੇ, ਉਤਕਰਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ, ਐਮ. ਚੰਦਰਕਾਂਤ ਰੈੱਡੀ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ ਕਾਦੰਬਰੀ, ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਠਾਕੁਰ, ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗੋਯਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਮਿਦੀਘੰਤਮ ਸ੍ਰੀ ਨਰਸਿੰਘਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਮਧਿਅਸਥਮ ਅਧਿਕਰਣ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1983 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ 2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ ਜਿਥੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਛੋਟੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

4. ਰਾਜ ਨੇ ਇੱਕ ਮੇਸਨਰੀ ਡੈਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਨੋਟਿਸ1 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੰਤਤਃ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 (ਇਸਨੂੰ 'ਠੇਕੇਦਾਰ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਨੂੰ ਸਫਲ ਬੋਲੀਦਾਤਾ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। 06.11.1993 ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ 1,22,81,86,600/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੇ ਇੱਕ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸਨੂੰ ਸੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੀ।

5. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਸੰਬੰਧਤ ਧਾਰਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"3.1(14) ਠੇਕੇਦਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਦਰਾਂ ਸਾਰੇ ਲੀਡਾਂ ਅਤੇ ਲਿਫਟਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲੀਡਾਂ ਜਾਂ ਲਿਫਟਾਂ ਲਈ ਅਲੱਗ ਤੌਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੈਂਡਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਲੀਡਾਂ ਜਾਂ ਲਿਫਟਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਲਿਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਨੈਕਸਚਰ ਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਨੈਕਸਚਰ ਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਵੇਰਵੇ ਸਿਰਫ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਾਈਡ ਵਜੋਂ ਹਨ ਪਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਦੇਣ ਤੌਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਉਪਲਬਧ ਅਤੇ ਐਨੈਕਸਚਰ ਸੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੀਡਾਂ, ਲਿਫਟਾਂ, ਥਾਂ ਅਤੇ ਖਾਣ ਦੀ ਵਿਧੀ, ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕਿਸਮ..." ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਦਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਟੈਂਡਰ ਕੀਤੀ ਏ ਦਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਖਾਣ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੌਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਕਾਰਨ ਬਦਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ।

6 ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਂਟਰੈਕਟ 1993 ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੰਮ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਹ 18.09.2000 ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ 07.03.2002 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਖੱਡ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ 11.03.2002 ਨੂੰ ਮਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਵੀ 12.12.2002 ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ (ਇਸਨੂੰ 'ਪਹਿਲੀ ਮਧਿਆਸਥਤਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ।

7 ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਵਿਕਲਪਿਕ ਖੱਡ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਖੱਡ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਨਵੀਨੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਵਾਰ ਮਹੁਆਰ ਖੱਡ ਤੌਂ ਰੇਤ ਖੁਦਾਈ ਲਈ। ਇਹ ਬੇਨਤੀ 20.10.2002 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੋ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਬ-ਡਿਵੀਜਨਲ ਅਫਸਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੂਲ ਖੱਡ ਯਾਨੀ ਬਰੂਆ ਰੇਤ ਖੱਡ ਦਾ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖੱਡ ਯਾਨੀ ਮਹੁਆਰ ਰੇਤ ਖੱਡ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ। 31.01.2002 ਦੀ ਨਿਰੀਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਅਧੀਨ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੇਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮਹੁਆਰ ਖੱਡ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜਿਥੇ ਪਰਯਾਪਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਰੇਤ ਉਪਲਬਧ ਸੀ।

8. ਨਿਰੀਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 12.11.2002 ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਮਹੁਆਰ ਖੱਡ ਤੋਂ ਰੇਤ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕਰੋ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸ ਸੁਪਰਿਨਟੇਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦਾ ਖਾਸ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੱਤਰ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 3.11(A) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਪੱਤਰ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"....ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਹੁਆਰ ਨਦੀ ਰੇਤ ਖੱਡ ਤੋਂ ਰੇਤ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਮ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਨਾ ਪਵੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ, ਮੈਂ 31/10/2002 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨਾਲ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿਰੀਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ 17/09/2002 ਅਤੇ 18/09/2002 ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉੱਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ, ਜੇ ਬਰਨਾ ਨਾਲਾ ਰੇਤ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਰੇਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਮਹੁਆ ਨਦੀ ਤੋਂ ਰੇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ 31/10/2002 ਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨਿਕ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ.....

9 ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਮਖਦੂਮਾ ਬਾਂਧ (ਕੰਕਰੀਟ ਬਾਂਧ), ਸਿੰਧ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਸਿੰਧ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ (ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਬਾਂਧ), ਬਰਨਾ ਨਾਲਾ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ, ਮਹੁਆਰ ਨਦੀ ਦੀ ਰੇਤ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 3.11A ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ, ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 3.11A ਅਧੀਨ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਗੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਨਾ ਪਵੇ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ, ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਮਹੁਆਰ ਖੱਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 23.12.2002 ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"ਮਹੁਆ ਨਦੀ ਤੋਂ ਰੇਤ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 3.11A ਅਨੁਸਾਰ ਟੈਂਡਰ ਰੇਟ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੀਡ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਲੀਡ ਲਈ ਕੋਈ ਭੁਗਤਾਨ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਦਫਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।"

5 ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ, ਕਿਸਮਤ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

10 ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 10.11.2006 ਨੂੰ ਮਹੁਆਰ ਖੱਡ ਤੋਂ ਰੇਤ ਦੀ ਢੋਆਈ ਕਾਰਨ ਆਏ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਲਈ ਰੁ. 5,51,03,040/- ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਸੁਪਰਿਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 14.12.2006 ਵਿੱਚ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ: "ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਨ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੇ ਪੰਨਾ 50 'ਤੇ ਧਾਰਾ 2.25 ਅਤੇ ਨੋਟ ਐਨੈਕਸਚਰ - ਸੀ ਪੰਨਾ 85 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਕਿ "ਇਹ ਬਿਆਨ ਸਿਰਫ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਲਈ ਹੈ। ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲੀਡ ਚਾਰਟ ਕੇਵਲ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸਮਾਨ (ਐਨੈਕਸਚਰ - I) ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਟੈਂਡਰ ਵਿੱਚ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੰਨੇ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਇਸ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਹਾਡਾ ਵਾਧੂ ਲੀਡ ਲਈ ਰੇਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

11. ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੁੱਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

12. 26.11.2008 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ, ਮਧਿਆਸਥ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 5,51,03,040/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨਾਲ 9% ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਧਾਰ ਅਰਜੀ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ: (ਅ) ਠੇਕੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ; (ਬ) ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਅਤੇ (ਸੀ) ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀ ਧਾਰਾ 3.11(ਏ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਾਧੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ:

13. ਸ਼੍ਰੀ ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਅਸਲ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 07.03.2002 ਨੂੰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੂਲ ਦਾਅਵਾ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਮਧਿਆਸਥ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 06.10.2007 ਨੂੰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਦਾਅਵਾ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਬੇਨਤੀ, ਕਾਰਜਪਾਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ 11.03.2002 ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ 12.12.2002 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੱਦ, ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦੀ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 24.12.2002, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 06.10.2007 ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਏ। ਇਹ ਤੱਥ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੇਨਕਾ ਗੁਰੁਸਵਾਮੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

14.ਸ਼੍ਰੀ ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 12.12.2002 ਨੂੰ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ

ਕਰਦਿਆਂ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਅਨੁਮੋਦਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਧੇਰੇ ਮੁਲ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 10.11.2006 ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ 5,51,03,040/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉਹ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ 14.12.2006 ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਦੇ ਦਾਵੇ ਲਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਨੁਬੰਧਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਵਾ ਕੇਵਲ 10.12.2007 ਨੂੰ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

15.ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਮਿਸ ਮੇਨਕਾ ਗੁਰੂਸਵਾਮੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰੇਤ ਠੇਕੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਤੱਤ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੇ ਗਾਹਕ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੀਡ ਬਰੌਨੀ ਖੱਡ ਤੋਂ 20 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ। ਲੀਡ ਤੋਂ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਰੇਤ ਦੀ ਚੁੱਕਣੀ, ਦੋਵੇਂ ਮਿਲ ਕੇ ਲਾਗਤ ਦਾ ਇੱਕ ਅਭਿੰਨ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਘਟਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਲਈ ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਬਰੌਨੀ ਵਿੱਚ ਰੇਤ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਠੇਕੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਬਾਧਿਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਕਲਪਿਕ ਸਥਾਨ 40 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਵਾਧੂ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਰੇਤ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਵਾਧੂ ਲਾਗਤ ਵਹਾਉਣੀ ਪਈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਉਚਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਧੇਰੇ ਮੁਲ ਦਾ ਦਾਵਾ ਉਚਿਤ ਹੈ।

16.ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਮਧਿਆਸਤੀ ਇਨਾਮ ਮਿਤੀ 06.10.2007, ਜਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲਾ ਸਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਧਿਆਸਤੀ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਪਿਛਲਾ ਇਨਾਮ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

17. ਇਸ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਠੇਕੇ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ। ਠੇਕਾ ਇੱਕ ਅਕੇਲਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਜੋਂ ਨਿਭਾਇਆ, ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਠੇਕੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਖੋਜ:

18. ਵਾਧੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਠੇਕੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 3.11(ਏ) ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਤਦ ਤੱਕ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੰਮ ਦੇ ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦਾ ਲਿਖਤੀ

ਆਦੇਸ਼ ਹੋਵੇ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਮਿਸਾਲ ਵਿੱਚ, 31.10.2002 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਨਿਰੀਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਖੱਡ ਦੀ ਰੇਤ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਠੇਕੇ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਖੱਡ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੂਜੇ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 12.11.2002 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਗਿਆ ਧਾਰਾ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਵਾਧੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।

19. ਰਾਜ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਨਤਰਣ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨਤੀਜੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ।

20. ਖੱਡ ਬਦਲਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਬੇਨਤੀ 07.03.2002 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ 11.03.2002 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ 12.12.2002 ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਲੋੜ ਜਾਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਥਯਕ ਆਧਾਰ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 24.12.2002 ਨੂੰ ਮਧਿਆਨਤਰਣ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨਤਰਣ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਇਨਾਮ ਨਾਲ 06.10.2007 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੌਰ ਤੇ, (ਅ) ਮਧਿਆਨਤਰਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ 2002 ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, (ਬ) ਇਹ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, (ਸੀ) ਖੱਡ ਬਦਲਣ ਲਈ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, (ਦ) ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਸਨ ਜੋ ਵਿਕਲਪਿਕ ਖੱਡ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਚਾਰ ਫੈਕਟਰ ਪਹਿਲੇ ਮਧਿਆਨਤਰਣ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਾਰਾ ਫਰਕ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਰੇਸ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਸਿਦਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

21.ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਜੋ ਸ਼ਰਤੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਖਾਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੋਈ ਵਧਾਈ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਂਗੇ।

22.ਇੱਕ ਠੇਕਾ ਧਾਰਾ ਜੋ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਧਾਈ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਭਵਿੱਖ ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਵਧਾਈ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਵਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਠੇਕਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੀ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਠੇਕੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤੀ ਸੱਚੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਠੇਕੇ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਠੇਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਧਾਈ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

23.ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਧਾਰਾ 3.11(ਏ) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਧਾਈ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 3.11 (ਏ) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਧਾਈ ਦਾਵੇ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰੇ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਠੇਕੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਸਿਰਫ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜਣਾ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਾ ਦਾਵਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣਾ ਸੀ।

24.ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਠੇਕੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਸਿਰਫ ਠੇਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੀ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਠੇਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਵਿਵੇਕ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ, ਠੇਕੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੇਕੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਠੇਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੇ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੇਕੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।

25. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਿਆਂ, ਕੀ ਵਧਾਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੇ ਵਧਾਈ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਧਾਈ ਲਈ ਦਲੀਲ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ 31.10.2002 ਦੀ ਨਿਰੀਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਬਾਅਦ 12.11.2002 ਦੇ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

26. ਸ਼੍ਰੀ ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਆਖਰੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(2) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"19. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸੁਧਾਰ ਸ਼ਕਤੀ: (1).....

(2) ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ —

(ਅ) ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬ) ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨਾ ਕੀਤੀ; ਜਾਂ

(ਸੀ) ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਦ) ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਈ) ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਅਵੈਧ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(3) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਰਤੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1908 (ਨੰਬਰ 5 ਦੇ 1908) ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

27. ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਆਚਰਣ ਜਾਂ ਅਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤਤਾ ਦੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੁਧਾਰਕ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

28. ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 907 ਦੇ 2020 ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

29. ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉਠਾਉਣਗੀਆਂ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਰੱਦ।

(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਮਹੇਂਦਰ ਯਾਦਵ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate